

Elektroniskt kungörande i Post- och Inrikes Tidningar

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2005/06:96 Elektroniskt kungörande i Post- och Inrikes Tidningar jämte en motion som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås en lag om att den som annonserar i Post- och Inrikes Tidningar skall betala en avgift för detta. Dessutom föreslås att regeringen får godkänna avtal mellan Svenska Akademien och Bolagsverket om upplåtelse av rätten att ge ut Post- och Inrikes Tidningar. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

I motionen yrkas att riksdagen skall avslå de i propositionen framlagda förslagen samt göra vissa tillkännagivanden.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag och avslår motionsförslagen.

I betänkandet finns en reservation.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	6
Elektroniskt kungörande i Post- och Inrikes Tidningar	6
Reservation	9
Elektroniskt kungörande i Post- och Inrikes Tidningar (m)	9
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
Följdmotion	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Elektroniskt kungörande i Post- och Inrikes Tidningar

Riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om avgift för annonsering i Post- och Inrikes Tidningar,
2. bemyndigar regeringen att godkänna avtal mellan Svenska Akademien och Bolagsverket om upplåtelse av rätten att ge ut Post- och Inrikes Tidningar (avsnitt 5).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:96 punkterna 1 och 2 samt avslår motion 2005/06:L12 yrkandena 1–3.

Reservation (m)

Stockholm den 20 april 2006

På lagutskottets vägnar

Inger René

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger René (m), Marianne Carlström (s), Raimo Pärssinen (s), Jan Ertsborn (fp), Christina Nenes (s), Hillevi Larsson (s), Yvonne Andersson (kd), Tasso Stafilidis (v), Maria Hassan (s), Bertil Kjellberg (m), Rezene Tesfazion (s), Martin Andreasson (fp), Viviann Gerdin (c), Anneli Särnblad (s), Henrik von Sydow (m), Pia Nilsson (s) och Johan Löfstrand (s).

Redogörelse för ärendet

I lag eller annan författning föreskrivs ofta att beslut eller andra åtgärder av myndigheter och andra skall kungöras. Syftet med kungörandet är att sprida information om ett visst förhållande till allmänheten eller till vissa personer. Vanligast är att kungörande skall ske i ortstidningar eller i Post- och Inrikes Tidningar eller i bådadera.

Kungörandet är ibland ett led i ett registreringsförfarande. Så är ofta fallet vid kungörelse enligt den associationsrättsliga lagstiftningen. Som exempel kan nämnas att aktiebolag är skyldiga att anmäla ett stort antal uppgifter för registrering i aktiebolagsregistret. I samband med registreringen sker en kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar av vad som har registrerats (se 27 kap. 3 § aktiebolagslagen [2005:551]).

Post- och Inrikes Tidningar började ges ut 1645. År 1791 fick Svenska Akademien som ett kungligt privilegium att gälla "för ewärdeliga tider" rätten att förlägga och ge ut Post- och Inrikes Tidningar samt att tillgodogöra sig inkomster av kungörelser i tidningen. Svenska Akademien har upplåtit utgivningsrätten till ett bolag. Svenska Akademien är, enligt avtal med bolaget och beslut av regeringen, berättigad till en viss del av annonsintäkterna. Svenska Akademien använder intäkterna för att finansiera utgivningen av Svenska Akademiens ordbok.

Patent- och registreringsverket har i olika sammanhang fört fram ståndpunkten att kostnaderna för kungörande i Post- och Inrikes Tidningar är mycket stora. Verket har föreslagit att kungörelser i stället skall ske elektroniskt i en tidning som verket ger ut samt att kungörelserna skall vara åtkomliga på verkets webbplats. Riksdagen har vid flera tillfällen gett uttryck för samma ståndpunkt (bet. 2001/02:NU1, rskr. 109, bet. 2002/03:NU1, rskr. 74).

Med anledning av Patent- och registreringsverkets synpunkter och riksdagens tillkännagivanden utarbetades år 2003 departementspromemorian Elektroniskt kungörande (Ds 2003:42). I promemorian föreslogs att samtliga de kungörelser som enligt bestämmelser i olika författningar sker i Post- och Inrikes Tidningar skall flyttas över till en av Patent- och registreringsverket utgiven elektronisk tidning.

Förslagen i promemorian kom inte att genomföras, främst på grund av att frågan om ersättning till Svenska Akademien för förlorade intäkter för kungörelser i Post- och Inrikes Tidningar och den därmed sammanhängande frågan om finansieringen av Svenska Akademiens ordbok inte kunde lösas. När frågan i december 2003 ånyo blev föremål för riksdagsbehandling upprepade riksdagen inte sina tidigare uttalanden utan valde att hålla öppet för en lösning som bl.a. innebar att Svenska Akademien skall upp-

låta rätten att ge ut Post- och Inrikes Tidningar till Patent- och Registreringsverket mot en avgift som motsvarar vad Svenska Akademien för närvarande får för tidningen (bet. 2003/04:NU1 och rskr. 122).

År 2004 fick därför en utredare i uppdrag att utreda en något annorlunda lösning än den som hade föreslagits i 2003 års promemoria. Utredaren redovisade sitt uppdrag i promemorian Kungörande i PoIT Redovisning av uppdrag om elektroniskt kungörande (Ds 2005:2). Promemorian har remissbehandlats och ligger till grund för regeringens förslag. Propositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen och Vänsterpartiet.

I propositionen, som bygger på förutsättningen att Post- och Inrikes Tidningar i fortsättningen skall offentliggöras på Bolagsverkets webbplats, föreslår regeringen – efter att ha hört Lagrådet – att det skall införas en lag om att den som annonserar i Post- och Inrikes Tidningar skall betala en avgift för detta. Dessutom föreslås att regeringen får godkänna avtal mellan Svenska Akademien och Bolagsverket om upplåtelse av rätten att ge ut Post- och Inrikes Tidningar. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Regeringens förslag finns i *bilaga 1* och lagförslaget i *bilaga 2*. Med anledning av propositionen har en motion väckts. Förslagen i motionen finns i *bilaga 1*.

Utskottet har mottagit skrivelser från Edita Publishing AB i ärendet.

Utskottets överväganden

Elektroniskt kungörande i Post- och Inrikes Tidningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och bemyndigar regeringen att godkänna avtal mellan Svenska Akademien och Bolagsverket om upplåtelse av rätten att ge ut Post- och Inrikes Tidningar samt avslår motionen. Jämför reservation (m).

Propositionen

Regeringen anför i propositionen att det i dag inte finns några bestämmelser om att den som annonserar i Post- och Inrikes Tidningar är skyldig att betala avgift för detta. Likväl anses det finnas en sådan skyldighet. Avgiftens storlek bestäms i dag av regeringen utan något bemyndigande av riksdagen. I 2003 års promemoria gjordes bedömningen att skyldigheten att betala annonsavgift måste fastställas av riksdagen, eftersom avgiften inte är av frivillig karaktär. I 2005 års promemoria konstateras att denna slutsats inte är självklar men att det likväl är lämpligt att riksdagen får ta ställning till frågan genom att regeringen förelägger riksdagen ett förslag till en lagbestämmelse om betalningsskyldighet för annonsörerna. Regeringen anser att skyldigheten att betala avgift bör framgå av lag och att regeringen skall bemyndigas att fastställa avgiftens storlek.

Som redovisas i propositionen har staten gjort ett åtagande gentemot Svenska Akademien som innebär att Akademien har rätt att ge ut Post- och Inrikes Tidningar. Regeringen avser att godkänna avtal mellan Svenska Akademien och Bolagsverket som baseras på detta åtagande och har begärt riksdagens bemyndigande för att göra det (avsnitt 5). Genom avtalet får Bolagsverket rätt att ge ut tidningen mot att varje år betala en avgift till Svenska Akademien.

Avgiften till Svenska Akademien, liksom andra kostnader som Bolagsverket får för utgivningen, skall enligt propositionen beaktas vid fastställandet av storleken på avgiften för annonsering i tidningen.

Motionen

I motion L12 av Inger René m.fl. (m) anser motionärerna att de i propositionen framlagda förslagen inte är ändamålsenliga, och i motionen yrkas att riksdagen skall avslå propositionen (yrkande 1). Vidare innehåller motionen två förslag till tillkännagivanden. Det ena avser avgift för kungörande i Post- och Inrikes Tidningar (yrkande 2). Det andra förslaget tar sikte på Svenska Akademiens medelsbehov (yrkande 3). Motionärerna vänder sig mot vad man kallar ett överuttag av en tvingande avgift. De anser vidare

att Svenska Akademiens behov av medel bör tillgodoses på annat sätt, t.ex. genom att staten avsätter medel till en fond som förvaltas av Akademien. Enligt motionärernas mening är de förslag som lades fram i 2003 års promemoria en lämpligare ordning.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har anfört att om avgiften till Svenska Akademien inte beaktas, får Bolagsverket inte full täckning för sina kostnader, vilket i praktiken är liktydigt med att de företag som är registrerade vid verket eller det allmänna via statsbudgeten tvingas subventionera annonsavgifterna. Regeringen har därför gjort bedömningen att om avgiften för annonsering bestäms till en sådan nivå att den täcker Bolagsverkets kostnader för rätten att ge ut Post- och Inrikes Tidningar och verkets övriga kostnader för utgivningen så är det inte fråga om något "överuttag".

Lagrådet konstaterade att avgiften är avsedd att täcka kostnaderna för utgivningen av Post- och Inrikes Tidningar och att den i så måtto får anses hänförlig till avgiftsområdet. En förutsättning härför är dock enligt Lagrådet att avgifterna i realiteten inte blir högre än vad som står i rimlig proportion till de kostnader som uppkommer för utgivningen av tidningen; som en sådan kostnad måste även anses den avgift som skall betalas till Svenska Akademien för rätten att publicera tidningen. Lagrådet ansåg att då några begränsningar i detta avseende inte angetts i den föreslagna lagtexten denna borde kompletteras så att i vart fall grunderna för avgiftsuttaget anges.

Regeringen har inte ansett det vara nödvändigt att, såsom Lagrådet förordade, komplettera lagtexten och anför att det i detta fall är fråga om avgifter som i konstitutionellt hänseende inte till någon del har karaktären av skatt (jfr prop. 1993/94:198 s. 64 f. och 162 f.). Det finns därför enligt regeringens mening inget hinder mot att riksdagen till regeringen delegerar befogenheten att, på sedvanligt sätt, fastställa avgifternas storlek (jfr t.ex. 27 kap. 9 § aktiebolagslagen [2005:551]).

Mot denna bakgrund och med beaktande av att Bolagsverkets kostnader för utgivningen av Post- och Inrikes Tidningar kan variera över tiden, vilket kan medföra behov av att ändra avgiften, anser regeringen att den i promemorian föreslagna ordningen är lämplig.

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömningar. Vad som anförs i motionen i denna del utgör, enligt utskottets mening, inte skäl att avslå regeringens lagförslag eller förorda några tillkännagivanden.

Avtalet mellan Svenska Akademien och Bolagsverket innebär att Akademien till verket under elva år upplåter rätten att ge ut Post- och Inrikes Tidningar. Efter denna avtalstids utgång förlängs avtalet, såvida det inte sägs upp. För upplåtelsen skall Bolagsverket betala en ersättning om 12 miljoner kronor per år till Svenska Akademien. Denna ersättning skall under avtalstiden anpassas till förändringar i den allmänna prisnivån.

Motionärerna har förordat att Svenska Akademiens behov av medel – intäkterna används nu för att finansiera utgivningen av Svenska Akademiens ordbok – tillgodoses på annat sätt.

Utskottet kan för sin del inte finna annat än att den föreslagna lösningen är lämplig och att regeringen, genom riksdagens bemyndigande, bör ges möjlighet att godkänna ett avtal mellan Svenska Akademien och Bolagsverket om upplåtelse av rätten att ge ut Post- och Inrikes Tidningar.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag också i denna del och avstyrker motionsförslaget i motsvarande delar.

Reservation

Elektroniskt kungörande i Post- och Inrikes Tidningar (m)

av Inger René (m), Bertil Kjellberg (m) och Henrik von Sydow (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L12 yrkandena 1–3 och avslår proposition 2005/06:96 punkterna 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att den provisoriska lösning som regeringen presenterar i propositionen inte är bra. Den löser inte heller de verkliga problemen. Vi vänder oss emot överuttaget av en tvingande avgift för att finansiera Svenska Akademiens ordbok. Vi anser vidare att det finns andra lämpligare lösningar som tillgodoser Svenska Akademiens behov av medel.

I lag föreskrivs i olika sammanhang att vissa omständigheter skall kungöras. Kungörandet skall ske på visst sätt och är förknippat med vissa kostnader. Det är rimligt att den som skall kungöra ett visst förhållande får betala till den som verkställer ett sådant kungörande.

Från Svenska Akademien har framförts att man inte vill vara beroende av anslag för sin verksamhet. Vi har förståelse för denna synpunkt. Regeringens förslag innebär att Svenska Akademien får de medel man behöver för utgivning av sin ordbok utan att för den skull få dessa medel genom anslag. Vi vänder oss emot att detta sker genom att näringslivet och andra åläggs betala en tvingande avgift som överstiger den verkliga kostnaden för kungörandet i Post- och Inrikes Tidningar. Ett sådant överuttag gränsar till vad som är att betrakta som ett skatteuttag. För större företag kanske inte denna avgift spelar någon avgörande roll. Men för mindre företag blir ett överuttag onödigt betungande.

Vi menar att det finns andra lämpligare lösningar på bekymret att tillgodoser Svenska Akademiens behov av medel. Svenska Akademien skulle kunna kompenseras genom att staten avsätter medel till en fond som förvaltas av Akademien och vars avkastning används till finansiering av ordboken. Vi anser att detta förslag, som presenterades redan i utredningen Ds 1999:17, vore en lämpligare tingens ordning.

Regeringen bör således återkomma till riksdagen med ett nytt lagförslag utifrån våra nu redovisade synpunkter.

Riksdagen bör med avslag på propositionen som sin mening ge regeringen till känna vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:L12 yrkandena 1–3 och avslår proposition 2005/06:96.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:96 Elektroniskt kungörande i Post- och Inrikes Tidningar:

1. Riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om avgift för annonsering i Post- och Inrikes Tidningar.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att godkänna avtal mellan Svenska Akademien och Bolagsverket om upplåtelse av rätten att ge ut Post- och Inrikes Tidningar (avsnitt 5).

Följdmotion

2005/06:L12 av Inger René m.fl. (m):

1. Riksdagen avslår regeringens proposition.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om avgift för kungörande i Post- och Inrikes Tidningar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om medel till Svenska Akademien.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om avgift för annonsering i Post- och Inrikes Tidningar

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Den som enligt lag eller förordning kungör ett visst förhållande i Post- och Inrikes Tidningar skall betala en annonsavgift till den som verkställer kungörandet. Om det av en särskild föreskrift framgår att någon annan skall stå för kostnaden för kungörande, skall den personen i stället betala avgiften. Regeringen får meddela föreskrifter om avgiftens storlek.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.